

El Servei d'Anatomia Patològica

(Continuació)

B!!!
de guàrdia

(Ve de la p. 1) ••• cionar o confirmar el diagnòstic d'una malaltia per tal d'orientar el clínic o el cirurgià i que aquests puguin adoptar una determinada acció terapèutica.

Les tres branques de l'anatomia patològica a través de les quals es fa el diagnòstic són la patologia quirúrgica, la citologia i l'autòpsia clínica.

La patologia quirúrgica utilitza l'estudi microscòpic dels teixits, que poden procedir de peces anatòmiques extirpades en la seva totalitat pel cirurgià, com ara segments de budell, úters o ronyons, per exemple, o de mostres més petites (biòpsies) de diferents òrgans obtingudes amb petites pines de l'interior del cos (de mucoses de conductes o cavitats corporals) o de la superfície cutània.

Pràcticament qualsevol part del cos pot ser sotmesa a biòpsia. Les mostres més freqüents procedeixen de la pell, de la mucosa de l'úter obtinguda per ronyat (també conegut per "legrado"), del tub digestiu o respiratori, de la mama, dels ganglis limfàtics o del fetge. Especial interès té l'anomenada biòpsia intraoperatòria, de gran transcendència per al malalt, ja que es practica mentre el pacient està anestesiàt al quiròfan. Consisteix en l'extirpació d'un petit fragment de l'òrgan malalt, que s'envia al servei d'Anatomia Patològica. Un cop en el servei, i mitjançant un tall per congelació de la mostra i un posterior estudi microscòpic ràpid, el patòleg emet un diagnòstic que pot representar l'extirpació o la conservació de l'òrgan.

El procés de les mostres

De manera molt esquemàtica, el procés que segueixen les mostres quan arriben al Servei d'Anatomia Patològica és el següent: en primer lloc s'identifica el material, se'n realitza un estudi macroscòpic (a simple vista), s'efectuen talls de zones representatives de la peça i s'envien dintre de capsetes especials al laboratori on són processades automàticament i passen per diferents líquids. L'endemà cada mostra es col·loca dintre de blocs tractats en una cera especial que es posen molt durs al congelar-los, la qual cosa afavoreix el tallat del teixit en finíssimes làmines de poques micres de gruix que es dipositen sobre petits vidres rectangulars (portes). Com

L'equip del Servei d'Anatomia Patològica.

que aquestes mostres són gairebé transparents, es tenyeixen amb diferents colorants que permeten fer l'estudi microscòpic.

S'ha de tenir en compte que, encara que un dels principals motius per realitzar una biòpsia és el diagnòstic d'un tumor, per tal de saber si és maligne (càncer) o benigne, de quin tipus de tumor es tracta, o per especificar si s'ha extirpat completament, altres vegades la funció és la de diagnosticar malalties infeccioses, inflamatòries o d'altre tipus.

La citologia permet l'estudi de cèl·lules obtingudes per descamació de conductes corporals (per exemple del canal genital de la dona o de l'arbre respiratori) o bé per centrifugació de líquids de l'interior del cos. Està molt popularitzada la citologia del coll de l'úter (Papanicolaou) que permet la detecció de lesions precursors del càncer d'aquesta zona i evita, per tant, el desenvolupament de tumors avançats, en detectar la malaltia en les seves fases més inicials. Hi ha una altra tècnica citològica que consisteix a punxar amb una agulla fina masses visibles, o que es noten en tocar-les o que detecten els radiòlegs; després de la punció de la massa, s'estén el líquid obtingut sobre portes i, després de tenyir-lo, s'estudia al microscopi. Això evita moltes vegades la intervenció quirúrgica del malalt. Aquesta tècnica és poc molesta, barata, senzilla i proporciona un diagnòstic ràpid (habitualment en pocs minuts).

L'autòpsia clínica permet fonamentalment conèixer la causa de la mort i de les possibles malalties del pacient, encara que té més indicacions, com aclarir els dubtes del metge durant la vida del pacient, informar la seva família sobre malalties infeccioses o genètiques, etc. i també és útil com a mitjà de docència. L'autòpsia (o necròpsia) es realitza obrint les cavitats del cadàver i estudiant-ne els òrgans per tal de veure els canvis que presenten i així comprovar els factors que han conduït a la mort.

Altres tècniques

Els avenços de la medicina han contribuït al desenvolupament d'altres tècniques auxiliars al diagnòstic anatomicopatològic clàssic, com la immunohistoquímica, la immunofluorescència, la citometria de flux, la microscòpia electrònica o la patologia molecular.

L'activitat anual al servei és de prop de 6.000 biòpsies, més de 18.000 citologies i 44 autòpsies. Aquest material procedeix del nostre hospital, però també de fora, ja que som laboratori de referència de centres de medicina primària de la comarca i de l'Hospital de Sant Celoni.

Aquest curt espai és insuficient per descriure més extensament qüestions sobre aquesta especialitat, però esperem que serveixi per donar-la a conèixer millor als lectors de la revista.

Servei d'Anatomia Patològica